



Beslutningsforslag nr. **B 40**

Folketinget 2013-14

Fremsat den 23. januar 2014 af Christian Juhl (EL) og Nikolaj Villumsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om at anerkende Den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republik (Vestsahara) som en selvstændig stat

Folketinget pålægger regeringen senest i juli 2014 at anerkende Den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republik (herefter Vestsahara) som en fri og selvstændig stat. Endvidere pålægges regeringen at arbejde for en fælles anerkendelse af Vestsahara i EU-regi.

Bemærkninger til forslaget

Siden 1975 har tre fjerdedele af Vestsahara – primært den frugtbare og ressourcerige del – været besat af Marokko. Med marokkanernes indtog flygtede i tusindtal af det oprindelige folk, saharawierne, og i dag bor der op mod 165.000 mennesker i flygtningelejre i et ørkenområde i nabolandet Algeriet.

Marokkos besættelse har i de sidste 30 år skabt en svær konflikt mellem Marokko og Vestsaharas befrielsesbevægelse, Polisario, om områdets status. Vestsahara blev allerede i 1975 erklæret uafhængig af eksilregeringen under navnet Den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republik (SADR). Juridisk behandles området af FN som Afrikas sidste koloni. Spanien administrerer således formelt set Vestsahara, eftersom landet ikke har opfyldt sine historiske og juridiske forpligtelser som kolonimagt ved at give området selvbestemmelse. Marokko er dog på grund af besættelsen de facto administrationsmagt.

Vestsahara har sæde i Den Afrikanske Union, hvor det er anerkendt som uafhængig stat på lige fod med de andre medlemslande. Fra flygtningelejre i Algeriet opererer eksilregeringen, som har både præsident, premierminister, retsvæsen m.v., og som gennem fredelige midler forsøger at opnå uafhængighed og kontrol med hele sit land, jf. artiklen »Vestsahara: 35 års kolonisering og eksil er nok«, Afrika Kontakt, den 23. marts 2011.

FN har siden indgåelsen af våbenhvilen mellem Marokko og Vestsahara i 1991 arbejdet for en fredelig løsning mellem de to parter, men forhandlingerne går yderst langsomt. Parterne står stejlt over for hinanden, idet Marokko hævder, at Vestsahara er en del af Marokko, mens befrielsesbevægelsen, Polisario, kræver retten til et selvstændigt Vestsahara. Den langsommelige proces skyldes bl.a. det ulige styrkeforhold mellem de to parter, men også at konflikten er lavintensiv. Der er ingen spektakulære drab eller bombninger, og konflikten får derfor kun meget begrænset dækning i pressen og deraf begrænset international opmærksomhed. Det er til trods for, at i tusindvis af saharawierne nu har levet i flygtningelejre i generationer. En anerkendelse af Vestsahara og et øget fokus på konflikten vil kunne sætte pres på bestræbelserne for at opnå en fredelig løsning på konflikten i form af i første omgang en folkeafstemning. Danmark bør derfor gennem EU og FN presse på for at opnå en anerkendelse.

En anerkendelse af Vestsahara vil ligge i forlængelse af FN's resolutioner. United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara (MINURSO) blev etableret af Sikkerhedsrådet i 1991 (Resolution 690 af 29. april 1991) for at gennemføre aftalen mellem de to parter, som blev indgået ved fredsaftalen i 1991 om afholdelse af en folkeafstemning, der skulle bestemme, hvorvidt Vestsahara skulle være en del af Marokko eller en selvstændig stat. Folkeafstemningen er dog aldrig blevet afholdt, da de to parter endnu ikke er blevet enige om formen for folkeafstemningen. MINURSO's mandat er løbende blevet forlænget af FN's Sikkerhedsråd,

senest frem til den 30. april 2014 (resolution 2099 (2013)), hvor Sikkerhedsrådet opfordrer de to parter til at fortsætte arbejdet med at finde en politisk løsning. Af FN's generalsekretærs rapport (S/2013/220) fremgår det således, at der er vilje til at mødes fra begge parter side, men at det endnu ikke er lykkedes at blive enige om en permanent løsning. En dansk anerkendelse af Vestsahara – og et pres om det samme internt i EU – vil øge presset på begge parter for at opnå en fredelig løsning af konflikten.

Sikkerhedsrådet nævner ikke menneskerettighedssituationen i sin resolution. Danmark bør støtte, at MINURSO's mandat udvides til også at omfatte overvågning af menneskerettighederne. Endvidere bør Danmark arbejde for, at internationale organisationer og især EU påtaler menneskerettighedssituationen i Vestsahara i endnu højere grad end tidligere. Det er gentagne gange blevet fremhævet af førende menneskeretsorganisationer som Amnesty International og Human Rights Watch, hvordan basale rettigheder er blevet indskrænket og situationen således forværret siden reformbevægelserne i foråret 2011. De to organisationer peger desuden på, at den marokkanske besættelsesmagt beviseligt udøver tortur og alvorlig mishandling af Vestsaharas befolkning, og at dette har stået på de sidste 30 år, jf. Human Rights Watch 2012 og artiklen »Inside disputed Western Sahara«, Aljazeera.com, den 10. januar 2013. Det er endnu en grund til at Danmark bør gøre sin stilling klar og støtte op om eksilregeringens krav om selvstændighed.

Over 50 lande anerkender i dag områdets uafhængighed – det er overvejende lande fra Afrika, Sydamerika og Asien. Senest har det svenske parlament den 5. december 2012 som det første EU-land vedtaget en opfordring til den svenske regering om, at Sverige snarest bør anerkende Vestsahara som en fri og selvstændig stat, jf. Utriksstøtets betänkande 2012/13: UU8 Mellanöstern och Nordafrika.

Med det svenske parlaments beslutning om at opfordre den svenske regering til en anerkendelse af Vestsahara som en selvstændig stat er der banet vej for et unikt samarbejde mellem Danmark og Sverige for at få EU til at engagere sig i denne glemte konflikt. Indtil videre har EU kun gjort det modsatte, og den foreslåede EU-fiskeriaftale med Marokko, som parlamentet netop har godkendt, tager således ikke højde for Vestsaharas rettigheder. EU har ellers gode muligheder for at engagere sig og sikre det oprindelige folk retten over deres land. Det kunne f.eks. ske via de igangværende forhandlinger om en frihandelsaftale med Marokko, hvor der kunne presses på for en løsning ved f.eks. at blokere for import af varer fra Vestsahara, således at kun varer fra det anerkendte Marokko omfattes af handelsaftalen, så længe Marokko opretholder sin besættelse. Blokaden bør inkludere naturressourcer og fødevarer, såfremt det ikke kan garanteres, at det er den oprindelige befolkning, som tjener på handel med disse varer. Dette kunne øge presset på Marokko for at indgå mere aktivt i forhandlingerne om at nå til en løsning på denne langvarige konflikt.

Skriftlig fremsættelse

Christian Juhl (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at anerkende Den Saharawiske Arabiske Demokratiske Republik (Vestsahara) som en selvstændig stat.

(Beslutningsforslag nr. B 40)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.